

Годишен извештај за
работењето на
**ВФП ПЕНЗИСКО
ДРУШТВО АД СКОПЈЕ**
за 2023 година

WVP
PENZISKO
Март 2024

Содржина

Порака од Управниот Одбор	3
1. Податоци за работењето	4
1.1 Основни податоци	4
1.2 Значајни податоци за работењето	5
2.Управување на Друштвото	5
2.1. Собрание на акционери	5
2.2. Надзорен одбор	6
2.3. Управен одбор	6
2.4. Инвестициски одбор	7
2.5. Организациона структура	7
3. Управување со ризици	8
4. Примена на кодексот за корпоративно управување	9
5. Финансиски Резултати на Друштвото	10
5.1. Извештај за сеопфатна добивка	10
5.2. Извештај за финансиска состојба	11
6. Адекватност на капитал	12
7. Трансакции со поврзани лица	12
8. Деловно опкружување	14
9. Податоци за перформансите на ВФП Доброволен пензиски фонд	20
9.1. Принос и надоместоци на Доброволниот пензиски фонд	23

Порака од Управниот Одбор

Почитувани,

Во прилог е годишниот извештај за работењето на ВФП Пензиско друштво АД Скопје во 2023 година. Во 2023 година Друштвото продолжи со зацврстување на своите позиции од оперативен аспект, односно беа усвоени значаен број на интерни процедури и акти.

Годината беше одбележана од два еднократни настани кои зазедоа одреден дел од кадровските капацитети, односно промената на седиштето на Друштвото, како и успешно извршената промена на банката чувар на имот на ВФП отворениот доброволен пензиски фонд. Промената на седиштето значеше и значајно подобрување на работните услови за вработените, како и условите за прием на членови и пензионирани членови.

Во текот на годината продолживме со континуирана едукација и комуникација со пензиските агенти, со цел поголемо прифаќање на доброволниот пензиски фонд од страна на агентите. Дополнително во текот на годината беа обучени и успешно беа регистрирани нови 37 пензиски агенти, со што продажниот тим во текот на годината се зголеми.

Заклучно со 31.12.2023 година, ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје има нето вредност на средствата од 72,302,815 денари.

Најголем предизвик на Друштвото продолжува да биде активирањето на поголем број од пензиските агенти за ефективно презентирање на доброволниот пензиски фонд пред потенцијални компании за креирање на пензиски шеми за своите вработени, како и пред индивидуалци за индивидуално штедење за поголеми пензиски приливи на старост.

Даночните поволности продолжуваат да бидат еден од главните аргументи во посочување на бенефитите кај компаниите за креирање на професионални пензиски шеми за вработените и значајно учество во градењето на нивните повисоки пензиски приливи во старост.

Тимот на ВФП Пензиско и во иднина ќе продолжи фокусирано да делува исклучиво во најдобар интерес на членовите и пензионираниите членови, како и да остварува импакт врз зголемување на свесноста кај компаниите и физичките лица за потребата од штедење за годините по пензионирање.

Претседател на Управен Одбор

Марио Ѓорѓиев

Член на Управен Одбор

Артон Лена

1. Податоци за работењето

1.1 Основни податоци

ВФП ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД Скопје („Друштвото“) е акционерско друштво со седиште на бул, Кочо Рацин бр. 3/2 кат 3 и 4, Скопје, Република С. Македонија, основано да врши работи на управување со доброволни пензиски фондови, со права и обврски утврдени со Законот за трговските друштва, со законите кои го уредуваат системот на пензиско осигурување и со Статутот на Друштвото.

Предмет на работење на Друштвото е основање и управување со отворени доброволни пензиски фондови и нивно претставување пред трети лица, како и дејности поврзани со управување со пензиските фондови. Исто така, Друштвото во надворешниот трговски промет, во име и за сметка на пензиските фондови со кои управува, под услови утврдени со Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и другите прописи, врши тргување со финансиските инструменти.

На 31 декември 2023 година, Друштвото има 10 вработени.

Назив на Друштвото:	Друштво за управување со доброволни пензиски фондови ВФП пензиско друштво АД Скопје
Седиште на Друштвото:	Бул. Кочо Рацин бр. 3/2 кат 3 и 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
Контакт телефон:	+389 2 3100 535
Датум на основање	15.06.2022
Матичен број	7598211
Даночен број	4080022606997
Членови на Управен одбор на Друштвото	Марио Ѓорѓиев, СФА – Претседател на Управен одбор, (од 07.10.2022) М-р Артон Лена, Член на Управен одбор (од 15.06.2022)
Членови на Надзорен одбор на Друштвото	МАГ. Руперт Стробл, Претседател и член на Надзорниот одбор (од 15.06.2022), Петар Андреевски, член на Надзорниот одбор (од 15.06.2022), Владимир Деспотоски, член на Надзорниот одбор (од 15.06.2022) и Проф. д-р Анета Гацовска-Барандовска, независен член на Надзорниот одбор (од 15.06.2022)
Акционер на Друштвото	ВФП Фонд Менаџмент АД Скопје, Скопје, Република Северна Македонија, учество во основната главнина: 100% Основната главнина на ВФП пензиско друштво АД Скопје изнесува 575,000 Евра.
Број на акции	575,000
Овластен ревизор	Друштво за ревизија МАЗАРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје, со седиште на ул. Даме Груев бр.7, Скопје, со ЕМБС: 7521758

1.2 Значајни податоци за работењето

Во 2023 година Друштвото продолжи со зацврстување на своите позиции од оперативен аспект, односно беа усвоени значаен број на интерни процедури и акти.

Во текот на годината продолживме со континуирана едукација и комуникација со пензиските агенти, со цел поголемо прифаќање на доброволниот пензиски фонд од страна на агентите. Дополнително во текот на годината беа регистрирани 37 нови пензиски агенти, со што продажниот тим во текот на годината се зголеми.

Заклучно со 31.12.2023 година, ВФП отворен доброволен пензиски фонд – Скопје има нето вредност на средствата од 72,302,815.949731 денари.

МКД	01.01.2023- 31.12.2023
Приходи од управување со фондот	689,776
Расходи од управување со фондот	709,753
Останати приходи на друштвото	-
Расходи од управување со друштвото	9,346,845
Финансиски приходи	869,622
Финансиски расходи	296,707
Добивка (загуба) пред одданочување	(8,793,907)
Добивка (загуба) по одданочување	(8,793,907)

ПОДАТОЦИ ЗА ВФП ОТВОРЕН ДОБРОВОЛЕН ПЕНЗИСКИ ФОНД - СКОПЈЕ	2023
НЕТО СРЕДСТВА НА ПЕНЗИСКИОТ ФОНД НА КРАЈОТ НА ПЕРИОДОТ	72,302,815.949731
БРОЈ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ЕДИНИЦИ НА КРАЈОТ НА ПЕРИОДОТ	676,431.771361
ВРЕДНОСТ НА СМЕТКОВОДСТВЕНАТА ЕДИНИЦА НА КРАЈОТ НА ПЕРИОДОТ	106.888557

2.Управување на Друштвото

Управувањето на пензиското друштво е организирано според двостепен систем — Управен одбор и Надзорен одбор. Бројот на членовите, критериумите и начинот на избор, мандатот, се уредени со законската и подзаконската регулатива, како и Статутот на пензиското друштво.

2.1. Собрание на акционери

Акционерите во Друштвото ги остваруваат своите права преку Собранието на акционери. Правата и начинот на работење на Собранието на акционери е утврден во Законот за трговските друштва, Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, Статутот на Друштвото и Кодексот за добро корпоративно управување.

2.2. Надзорен одбор

Надзорниот одбор е задолжен да врши контрола врз управувањето со Друштвото што го врши Управниот одбор. Исто така, Надзорниот одбор има обврска да врши увид и да ги проверува книгите и документите на Друштвото, како и имотот, особено благајната на Друштвото и хартиите од вредност и стока. Задолженијата на Надзорниот одбор се таксативно набројани во статутот на Друштвото.

Надзорниот одбор во текот на 2023 година, од основање на ВФП Пензиско друштво АД Скопје одржа 18 седници, со цел континуиран надзор врз работата на Друштвото единствено во корист на интересите на членовите и пензионираниите членови.

Во текот на годината, заради промена на седиштето на Друштвото и Фондот, како и заради промена на чуварот на имотот на Фондот, беа ревидирани и усвоени Статутот на Друштвото и Фондот, понатаму инвестициската стратегија и тактика за управување со средствата на Фондот и редовно усвојување на задолжителните финансиски извештаи, извештаите за внатрешна ревизија и внатрешна контрола и останати извештаи.

Истовремено беше донесена одлука за ново одговорно лице за внатрешна ревизија на работењето на Друштвото и Фондот, усвоени Годишниот актуарски извештај и Годишниот план за ревизија..

2.3. Управен одбор

Членовите на Управниот одбор управуваат со Друштвото и пензиските фондови, го водат работењето на Друштвото и пензиските фондови под сопствена одговорност. Управниот одбор има најшироки овластувања во вршењето на сите работи поврзани со водењето на работите, тековните активности и да дејствува во сите околности од име на Друштвото и пензиските фондови во рамките на предметот на работењето, освен оние за кои е потребна согласност од Надзорен одбор.

Членовите на Управниот одбор со именување од страна на Надзорниот одбор се овластени да го застапуваат Друштвото, колективно, така што сите договори и останати акти во кои настапуваат во име на Друштвото, ги потпишуваат двајцата членови на Управниот одбор.

2023 година беше година на многу редовни и вонредни активности за Управниот одбор на Друштвото. По неполна година од почетокот со работа, се соочивме со постапка за промена на чуварот на имот на Фондот, потоа промена на седиште на Друштвото и Фондот, од каде произлезе ажурирање на овој податок во сите интерни акти и документи, како и докапитализација, односно зголемување на основната главнина на Друштвото. Заради сето наведено, во текот на годината беа одржани 37 седници на Управниот одбор, на кои беа усвоени измени во бројни интерни акти, а со цел коректно информирање на членовите на Фондот, како и запазување на регулативата. Членовите на Управниот одбор секојдневно беа во постојана комуникација со сите организациски единици, со цел постојано надгледување на процесите и задржување на квалитетно ниво на работата на Друштвото и доброволниот пензиски фонд.

Членовите на Управниот одбор истовремено водеа особена грижа во поглед на успешно вложување на средствата на Фондот, како и за коректно евидентирање на сите членови, осигурители и уплати на доброволен пензиски придонес. Посебно внимание беше посветено на секторот за управување со ризици, со цел овозможување на соодветно следење на ризиците.

Во продолжение се презентирани надоместоците на членовите на органите на управување исплатени од страна на ВФП Пензиско друштво АД Скопје во деловната 2023 година:

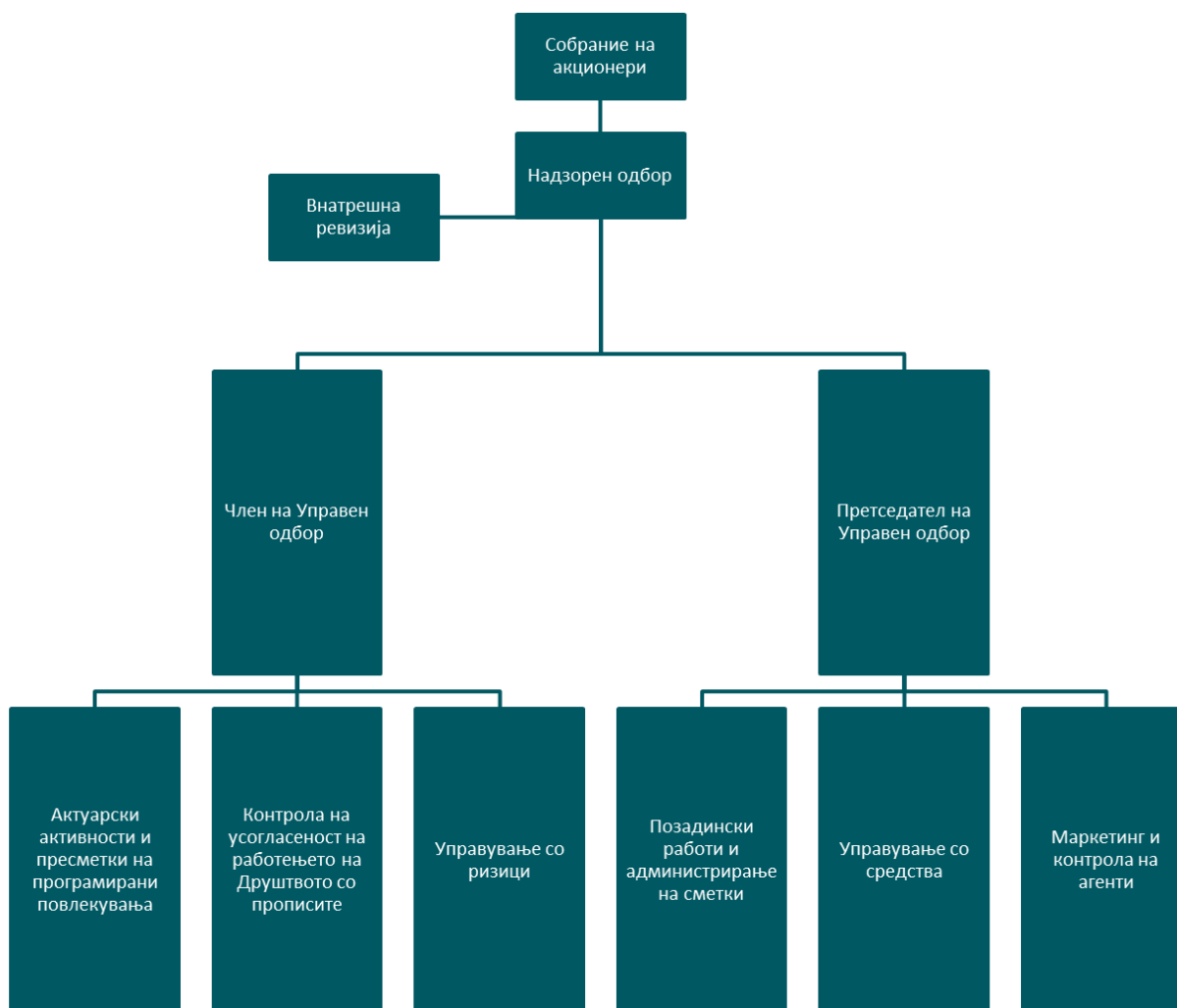
Надзорен одбор	2023 (во мкд)
Паушал	849,852
Надоместоци на плата	-
Бонус	-
Осигурувања	-
Други права	-
Вкупно	82,085
Управен Одбор	
Плата	1,646,575
Бонус	-
Осигурување	91,236
Други права	93,334
Вкупно	1,831,145

2.4. Инвестициски одбор

Инвестицискиот одбор е советодавен орган во Друштвото кој усвојува предлози за потенцијални инвестиции на портфолиото на ВФП Отворен доброволен пензиски фонд - Скопје и истите ги доставува на разгледување и одобрување до Управниот одбор на Друштвото, кој носи одлука за прифаќање или одбивање на доставените предлози.

Во 2023 година беа одржани вкупно 12 седници на кои членовите на Инвестицискиот одбор разгледаа и утврдија предлог листа на инструменти во согласност со законските ограничувања, Инвестициската стратегија и Инвестициската тактика на ВФП Отворен доброволен пензиски фонд – Скопје, во кои ќе се инвестираат средствата од портфолиото. Предлог листата на инструменти се утврдува врз база на претходно подготвена детална анализа за инструментите, со цел овозможување да се донесе соодветна одлука во насока на делување во најдобар интерес за членовите на Фондот.

2.5. Организациска структура

3. Управување со ризици

Организациската единица за управување со ризици е задолжена за контролирање на ризиците кои произлегуваат од работењето на Друштвото и фондовите и за изготвување стручни анализи. Го известува Менаџментот на Друштвото и за главните индикатори на успешност и ризичност, одобрува нови финансиски инструменти, обезбедува заштита на портфолиото, активно ги следи ризиците на кои е изложен Фондот, го предводи процесот на спроведување стрес-тест, ги одобрува препораките за намалување на ризичноста. Дневно ги следи ризиците кои произлегуваат од активностите на тргување, на позициите за тргување и резултатите од тргувањето, во текот и на крајот на денот на тргувањето. Ги следи искористените и контролира да не се надминат лимитите и отворените позиции по поединечен вид на трансакција, вид на финансиски инструмент, вид на ризик, валута.

Организациската единица за управување со ризици – Middle Office, активно е вклучена во поставување на процесите за управување со ризиците, со цел воспоставување на сеопфатен и ефикасен систем за следење и согледување на ризиците на доброволниот

пензиски фонд со кој управува Друштвото, соодветен на природата, видот и обемот на работењето Фондот.

Во текот на годината, Организациската единица за управување со ризици континуирано извршуваше следење на структурата и лимитите на вложување на средствата на Фондот и проверки дали Друштвото ги инвестира средствата согласно одредбите од Законот и Инвестициската стратегија, а со цел остварување на највисок принос единствено во полза на членовите и пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд и преку диверзификација и финансиска анализа да се минимизира ризикот од загуби.

4. Примена на кодексот за корпоративно управување

Кодексот за корпоративно управување претставува акт каде на униформен начин се срочени правилата и прописите врз кои се води Управниот одбор, Надзорниот одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности и раководните лица во пензиското друштво во процесот на работење и донесување на одлуки во насока на управување на пензиското друштво во секој аспект од неговото работење.

Кодексот за корпоративно управување е со примарна цел да обезбеди транспарентност и одговорност во работењето на пензиското друштво, создавање на доверба меѓу менаџментот, раководните и надзорните структури, акционерите и заинтересираните субјекти, а особено членовите и пензионираните членови на пензиските фондови, како и подобрување на ефикасноста на работењето и намалување на ризиците од работењето на пензиското друштво и пензиските фондови.

Начин на исполнување на фидуцијарната должност

Во периодот на известување на извештајот, ВФП Пензиско друштво, во целост и успешно ја исполнуваше својата фидуцијарна должност преку поставување на организациска структура од високостручни и професионални кадри во сите области потребни за непречено вршење на дејноста на друштвото и со промовирање на високи етички и морални стандарди и придржување и целосно имплементирање на Кодексот на добро корпоративно управување во секојдневните деловни активности на друштвото.

Членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, лицата со посебни овластувања и одговорности и раководните лица во Друштво согласно својата фидуцијарна должност работеа единствено во корист на интересите на членовите и на пензионираните членови на доброволниот пензиски фонд.

5. Финансиски Резултати на Друштвото

5.1. Извештај за сеопфатна добивка

Позиција	01.01.2023-31.12.2023
Приходи од управување со фондот	689,776
1. Приходи од надоместок од придонеси	339,597
2. Приходи од надоместок од управување	347,716
3. Приходи од надоместок за премин	2,463
Расходи од управување со фондот(6+7+8+9+10+11+12)	709,496
1. Расходи за МАПАС	88,252
2. Расходи за чуварот на имот	14,816
3. Расходи за фондот на ФПИОСМ	-
4. Трошоци за трансакции	2,701
5. Трошоци за маркетинг	108,560
6. Трошоци за агенти	155,424
7. Останати трошоци за управување со фондот	340,000
Останати приходи на друштвото	-
Расходи од управување со друштвата	9,346,845
1. Трошоци за сировини и други материјали	24,332
2. Трошоци за услуги	2,211,851
3. Плати, надоместоци на плата и останати трошоци за вработените	4,664,183
4. Амортизација и вредносно усогласување	1,325,637
5. Резервирања за трошоци и ризици	-
6. Останати трошоци од работењето	1,120,842
Финансиски приходи	869,622
Финансиски расходи	296,707
Добивка (загуба) пред оданочување	(8,793,907)
Добивка (загуба) по оданочување	(8,793,907)

2023 година Друштвото ја заврши со загуба од 8,793,907 денари. Загубата се должи на тоа што доброволниот пензиски фонд се уште има низок износ на средства под управување, додека најзначаен дел од приходите на едно пензиско друштво се токму приходите од надоместок од управување кој се наплатува од нето имотот на фондот. Придобивањето на нови членови и пензионирани членови во пензискиот систем е долгорочен процес, односно е бизнис сегмент на кој е потребна поголема економија на обем, со цел постигнување на одредена добивка.

Друштвото генерираше приходи од управување со фондови во износ од 689,776 денари. 339,597 денари се генерирани од надоместок од придонеси кој се пресметува како надомест од секој уплатен придонес во фондот.

Надоместокот од управување со средствата на фондот изнесуваше 347,716 денари, а се пресметува дневно како процент од вредноста на нето средствата на фондот. Во 2023 година овој надоместок изнесуваше 0.075% месечно.

Друштвото оствари финансиски приходи во износ од 869,622 денари.

Расходната ставка е поделена на две целини, односно Расходи од управување со фондови каде се прикажани расходите кои директно се поврзуваат со управувањето со фондовите, и Расходи од управување со друштвото.

Под расходи од управување со фондови се претставени следните ставки:

- Расходи за МАПАС – 88,252 денари – се пресметува како надомест од секој уплатен придонес во фондот. Во 2023 година овој надомест изнесуваше 0,7% од бруто уплатениот придонес. Овој расход е директно поврзан со приходите од надоместок од придонеси.

- Расходи за чувар на имот – 14,816 денари – се пресметува и наплатува од банката чувар како процент од вредноста на средствата на фондот согласно договорот за банка чувар.

- Трошоци за маркетинг – 108,560 денари – се однесува на трошоци за маркетинг на фондови.

- Трошоци за агенти – 155,424 денари - тука се претставени сите трошоци направени за организирање и полагање на испити за стекнување на својство на агент, за издавање и продолжување на дозвола за агент, надоместоци кои друштвото ги исплатило по основ на провизии за агенти за потпишани договори за членство во фондовите и сл.

- Останати трошоци од управување со фондови – 340,000 денари – се однесува на останати трошоци кои можат директно да се поврзат со управувањето со фондови.

Под расходи од управување со друштвото се претставени следните ставки::

- Трошоци за вработените – 4,664,183 денари – во најголем дел произлегуваат од плати за вработените во друштвото.

- Трошоци за услуги – 2,211,851 денари – ги вклучуваат сите услуги поврзани со работењето кои не се вклучени во ставката Расходи од управување со фондови. Тука се вклучени: наемнини, трошоци за софтвер, услуги за одржување и заштита, телекомуникациски услуги, надворешни услуги за изработка на добра и услуги и останати услуги.

- Останати трошоци од работењето – 1,120,842 денари – ги вклучуваат сите останати трошоци од работењето на друштвото кои не се претходно наведени.

5.2. Извештај за финансиска состојба

МКД	31.12.2023
СРЕДСТВА	
Нематеријални средства	3,446,985
Материјални средства	1,225,325
Долгорочни финансиски средства	-
Парични средства и парични еквиваленти	655,569
Побарувања од купувачите	-
Краткорочни финансиски средства	17,504,329
Платени трошоци за идните периоди и недостасана наплата на приходи (АВР)	144,366
Вкупно средства	22,976,574
ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ	
Главнина и резерви	22,318,039
Долгорочни резервирања	-

Обврски кон добавувачите	174,206
Краткорочни обврски за даноци и други давачки	198,018
Обврски спрема вработените	229,776
Останати краткорочни обврски и краткорочни резервирања	-
Одложено плаќање на трошоци и приходи на идните периоди	56,535
Вкупно главнина и обврски	22,976,574

6. Адекватност на капитал

При управување на главнината, Друштвото се придржува кон следните цели:

- Придржување кон условите во врска со капиталот поставени од страна на регулаторот,
- Заштита на способноста на Друштвото да продолжи со своето деловно работење во континуитети
- Одржување на цврста капитална база за поддршка на развојот на своите деловни активности.

Друштвото е должно да ја следи структурата на својата главнина.

Согласно со тековната законска регулатива, односно со член 19 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, доколку дојде до зголемување на главнината на Друштвото, поради зголемување на средствата на доброволниот фонд, Друштвото е должно во секое време да го одржува зголемениот износ на главнината.

На 31 декември 2023 година состојбата е како што следи:

	31.12.2023
Главнина	22,318,039
Основна главнина	35,459,675
Минимум износ на главнина	15,423,775
Сооднос на главнина и основна главнина	62.94%
Сооднос на главнина и минимум износ на главнина	144.70%

7. Трансакции со поврзани лица

ВФП Пензиско друштво АД Скопје, Друштво за управување со доброволни пензиски фондови, е дел од групацијата за финансиско советување WVP Group од Грац, Австрија.

WVP Group Австрија е пионер на пазарот што се занимава со обезбедување на напредни финансиски услуги. Компанијата, со својата иновација и успех, е позната во Источна

Европа. WVP Group е компанија која се занимава со посредување и продажба на финансиски услуги и услуги за управување со средства во 15 земји во Централна и Југоисточна Европа повеќе од 30 години.

100% од акциите на Пензиското друштво се во сопственост на ВФП Фонд Менаџмент АД Скопје – Друштво за управување со инвестициски фондови кое е воспоставено како искусен управувач на средства на територијата на С. Македонија.

Салдата и обемот на трансакциите со поврзаните субјекти на 31 декември 2023 година и за периодот што тогаш завршува се како што следи:

Трошоци од поврзани субјекти	01.01.2023- 31.12.2023
ВФП Фонд Менаџмент АД Скопје	
Управувачки надоместок	1,629
Рефундиран надоместок за реални трошоци од трети страни	1,799
Вкупни трошоци од поврзани субјекти	3,428
Приходи од поврзани субјекти	01.01.2023- 31.12.2023
ВФП КЕШ ДЕПОЗИТ СКОПЈЕ	
Нереализирани добивки од хартии од вредност	37,646
Реализирани добивки од хартии од вредност	333,913
Вкупни приходи од поврзани субјекти	371,559
Средства кај поврзани субјекти	45,291
ВФП КЕШ ДЕПОЗИТ СКОПЈЕ	
Хартии од вредност според објективна вредност преку добивка или загуба	3,978,036
ВФП Фонд Менаџмент - Индивидуално управување	
Парични средства	73,641
Хартии од вредност според објективна вредност преку добивка или загуба (MACEDO 2027)	13,526,293
Вкупно средства кај поврзани субјекти	-
Обврски кон поврзани субјекти	45,291

ВФП Фонд Менаџмент АД Скопје	
Управувачки надоместок	1,489
Рефундиран надоместок за реални трошоци од трети страни	799
Вкупни обврски кон поврзани субјекти	2,288
Клучен персонал	01.01.2023- 31.12.2023
Трошоци за клучен персонал	2,680,997

8. Деловно опкружување

Економската активност во глобални рамки засега е се уште отпорна, но се повеќе се чувствуваат ефектите од заострувањето на глобалните финансиски услови, односно поскапувањето на пристапот кон средства, забавениот раст на глобалната трговија и намалениот оптимизам на деловните субјекти и на домаќинствата врз растот. Во еврозоната, како наш најзначаен трговски партнер, економската активност стагнира во третото тримесечје од 2023 година на годишна основа, по растот од 0.6% во претходното тримесечје, што произлегува од падот на бруто-инвестициите и потрошувачката на домаќинствата. ЕЦБ, во текот на првото тримесечје, во два наврати ги зголеми трите основни каматни стапки, за по 0.5 п.п., со што во март каматната стапка на основните операции за рефинансирање, на расположливите кредити преку ноќ и на расположливите депозити го достигна нивото од 3.5%, 3.75% и 3.0%, соодветно. ФЕД, исто така, двапати ја зголеми референтната каматна стапка – во февруари за 0.25 п.п. и потоа во март повторно донесе одлука за зголемување од 0.25 п.п. со што каматната стапка беше во распон од 4.75% до 5.0%.

Во текот на вториот квартал од 2023 година глобалната економија забележа благ подем. Цените на енергентите и останатите примарни производи продолжија да бележат пад, а ефектите од високите трошоци за енергија и започна постепено опоравување во синцирите на снабдувањето. Ова придонесе за забавување на вкупната инфлација. Сепак, нивоата на цените и понатаму останаа на ниво повисоко од таргетите на централните банки. ЕЦБ ги зголеми каматните стапки двапати во текот на кварталот, во мај и во јуни, секој пат за дополнителни 0.25 п.п., со што во јуни каматната стапка на основните операции за рефинансирање, на расположливите кредити преку ноќ и на расположливите депозити ги достигнаа нивоата од 4.0%, 4.25% и 3.5%, соодветно. Слично, ФЕД ја зголеми референтната каматна стапка за 25 базични поени во мај, а во јуни ја остави непроменета, со што таа беше во распон од 5.0% до 5.25%.

Во третото тримесечје, меѓународните финансиски пазари забележаа засилени очекувања дека референтните каматни стапки на централните банки ќе останат на релативно високо ниво. ЕЦБ, во текот на третото тримесечје, во два наврати ги зголеми трите основни каматни стапки, за по 0.25 п.п., со што во септември каматната стапка на расположливите депозити, на основните операции за рефинансирање и на расположливите кредити преку ноќ ги достигнаа нивоата од 4.0%, 4.5% и 4.75%, соодветно. Третиот квартал донесе дополнителни, сè попривлечни докази дека острите мерки преземени од големите централни банки ја постигнуваат својата цел. Податоците објавени на самиот крај на периодот покажаа дека инфлацијата во еврозоната во септември е сведена на двегодишно најниско ниво од 4.3%. ФЕД, по зголемувањето на референтната каматна стапка од 0.25 п.п. во јули, во септември донесе одлука да ја задржи на истото ниво, со што таа беше во распон од 5.25% до 5.5%.

Инфлацијата на глобално ниво забави во четвртиот квартал од 2023 година, при поумерени притисоци од базичната инфлација.

Ценовните притисоци предизвикани од домашни фактори, главно од растот на платите и профитите, постојат во повеќето напредни економии и поради нив инфлацијата може да се задржи над целното ниво на централните банки подолг период. При вакви оценки, монетарната политика во развиените земји не беше променета во четвртото тримесечје, со задржување на референтните каматни стапки на истото, високо ниво. На светските берзи, во четвртиот квартал цените на примарните производи имаа дивергентни движења, односно цената на нафтата забележа пад, а цените на неенергетските производи се зголемија. Во проекциите на Светската банка од јануари 2024 година се предвидува забавување на глобалниот економски раст и во 2024 година, по што се очекува негово умерено забрзување. Ризиците во однос на проектираниот глобален раст се главно надолни. Конфликтот на Блискиот Исток ги зголеми геополитичките ризици и ја зголеми неизвесноста во однос на цените на примарните производи на меѓународниот пазар, со потенцијални негативни влијанија врз глобалниот економски раст и инфлацијата.

- Инфлација и каматни стапки

Кон крајот на 2023 година годишната стапка на инфлација дополнително забави и се сведе на ниво од 9.4%, по растот од 14.2% од минатата година. Поместувањата кај домашните цени се резултат на придвижувањето кај сите три главни категории, но во најголем обем кај храната, имајќи ја предвид и високата претходна споредбена основа. Во последното тримесечје од 2023, цените на основните прехранбени производи, како и цените на енергенсите на меѓународниот пазар се движеа главно во надолна насока (3.4% во последниот квартал), а дополнително влијание извршија и домашните краткорочни мерки за намалување и замрзнување на цените на дел од прехранбените продукти во трговијата на мало.

Во врска со очекувањата за стапката на инфлација во периодот што следи, аналитичарите очекуваат нејзино натамошно забавување, во согласност со проекциите на Народната банка и меѓународните институции.

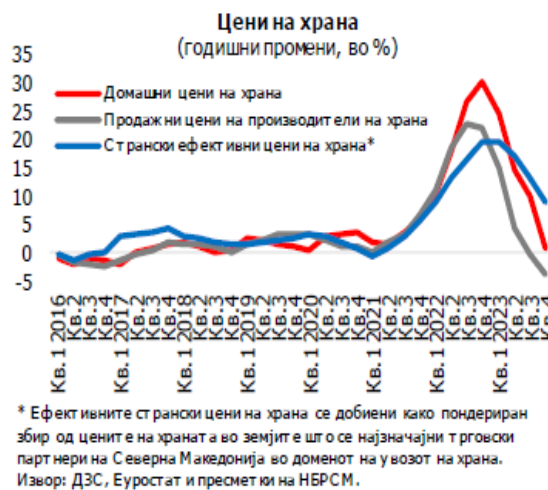
Проекции и очекувања за стапката на инфлација

	2023	2024	2025
Економски аналитичари	9,3	4,7	3,3
ММФ	10,0	4,3	2,2
Консензус форкаст	9,4	4,2	/
Министерство за финансии	9,2	3,6	2,0
НБРСМ	9,5	3,5-4,0	2,0

Извор: Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП, декември 2023 година; ММФ, Светски економски преглед, октомври 2023 година; Консензус форкаст, декември 2023 година; Министерство за финансии, Ревидирана фискална стратегија на Република Северна Македонија за 2024-2028 година, декември 2023 година; и НБРСМ, октомври 2023 година.

По петкратното зголемување на каматните стапки во текот на 2023, во текот на четвртиот квартал од 2023 година Народната банка не направи дополнителни промени во поставеноста на монетарната политика при што основната каматна стапка беше задржана на нивото од 6.3%, соодветно на условите во економијата. Одлуките беа донесени во услови на натамошно забавување на инфлацијата и поволен девизен пазар, но и кога сè уште постојат ризици, за што покрај надворешните, придонесуваат и одредени домашни фактори.

Европската централна банка во последниот квартал од годината исто така ги задржа основните каматни стапки на истото ниво. Девизните резерви и во четвртиот квартал од 2023 година се задржаа на соодветно ниво и во сигурната зона, а депозитната база на банките забележа солидна годишна стапка на раст.

- Бруто домашен производ

Кога станува збор за агрегатната побарувачка, на реалниот годишен раст на бруто домашниот производ од 1.2% во третиот квартал највеќе влијание изврши нето-извозот,

поттикнат од засиленото надолно приспособување на увозот на стоки и услуги. Извозот забележа пад по стабилизирањето и искористеноста на капацитетите по растот во изминатите две години. Домашната побарувачка, под влијаниеа на високиот реален пад на бруто-инвестициите и инамалувањето на јавната потрошувачка, забележа надолно движење, од друга страна, личната потрошувачка бележи солиден раст поттикнат генерално од реалниот раст на просечната исплатена плата и масата на пензии.

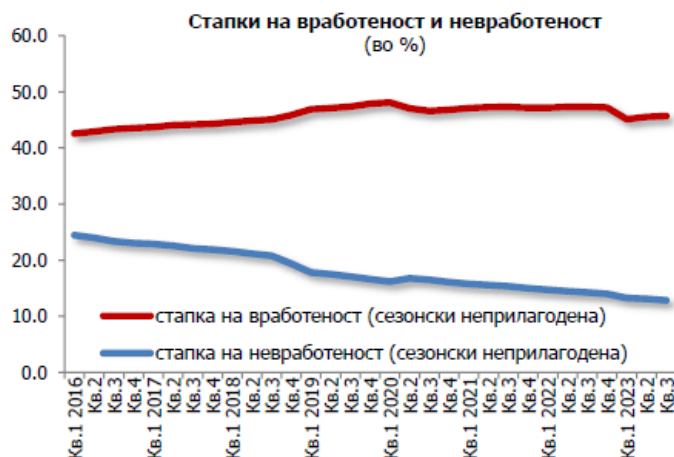
При структурна анализа на БДП од аспект на побарувачката, произлегува дека растот во третиот квартал се должи на растот на нето-извозот, при помал пад на извозот во споредба со падот на увозот. Значаен придонес има и личната потрошувачка која продолжи да расте со стапка од 2.8% (во кварталот 1%). Но, силниот пад кај бруто-инвестициите, како и падот на јавната потрошувачка условија со негативен придонес од домашната побарувачка во третиот квартал.

- Невработеност

Во третиот квартал од 2023 година пазарот на труд бележи позитивни движења на квартална основа. Бројот на вработени лица порасна за 0.4%, додека бројот на невработени лица се намали за 1.7%. Како резултат на ваквите промени имаше намло придвижување на горе на стапката на вработеност која достигна ниво од 45.7%, при истовремено намалување на стапката на невработеност, која пак достигна ниво од 12.8%. Дополнително, во третото тримесечје дојде и до зголемување на активното население, при исто ниво на неактивно население што носи на заклучок дека има поволни придвижувања кај понудата на работна сила.

Во третиот квартал од 2023, годишен раст од 14.9% забележа просечната исплатена нето плата, додека раст од 15.2% за истиот период забележа и просечната бруто плата исплатена во кварталот.

Извор: Државен завод за статистика, Анкета за работна сила.

Забелешка: APC 2021 и 2022 ги користат податоците од Пописот од 2021 година, додека првиот квартал од 2023 година содржи методолошка промена, со што предизвикува статистички прекин во серијата.

Извор: Државен завод за статистика.

*Податокот за квартал 4 2023 е заклучно со месец октомври 2023 год.

Зголемувањето на платите на вработените во јавниот сектор во согласност со новиот колективен договор минатата година, а дополнително и растот на минималната плата и линеарниот раст од 2,175 денари на платите во државната администрација заради усогласувањето со минималната плата влијаеа врз целокупниот годишен раст на платите.

Исто така, според извештајот за макроекономски показатели на НБРСМ, зголемувањето во еден дел се објаснува и со зголемувањето на платите на функционерите од април 2023 година за 78% и со зголемувањето на платите на здравствените работници од мај 2023 година. За растот на платите придонесува и опстојувањето на одредени структурни фактори, како што е недостатокот на работна сила во одредени сегменти на пазарот на труд.

Анализирано по дејности, годишен раст на платите е забележан кај сите економски дејности, а посебно кај дејностите: „јавна управа и одбрана“, „административни и помошни услужни дејности“, „образование“, „градежништво“, „снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација“, како и дејностите поврзани со „преработувачката индустрија“.

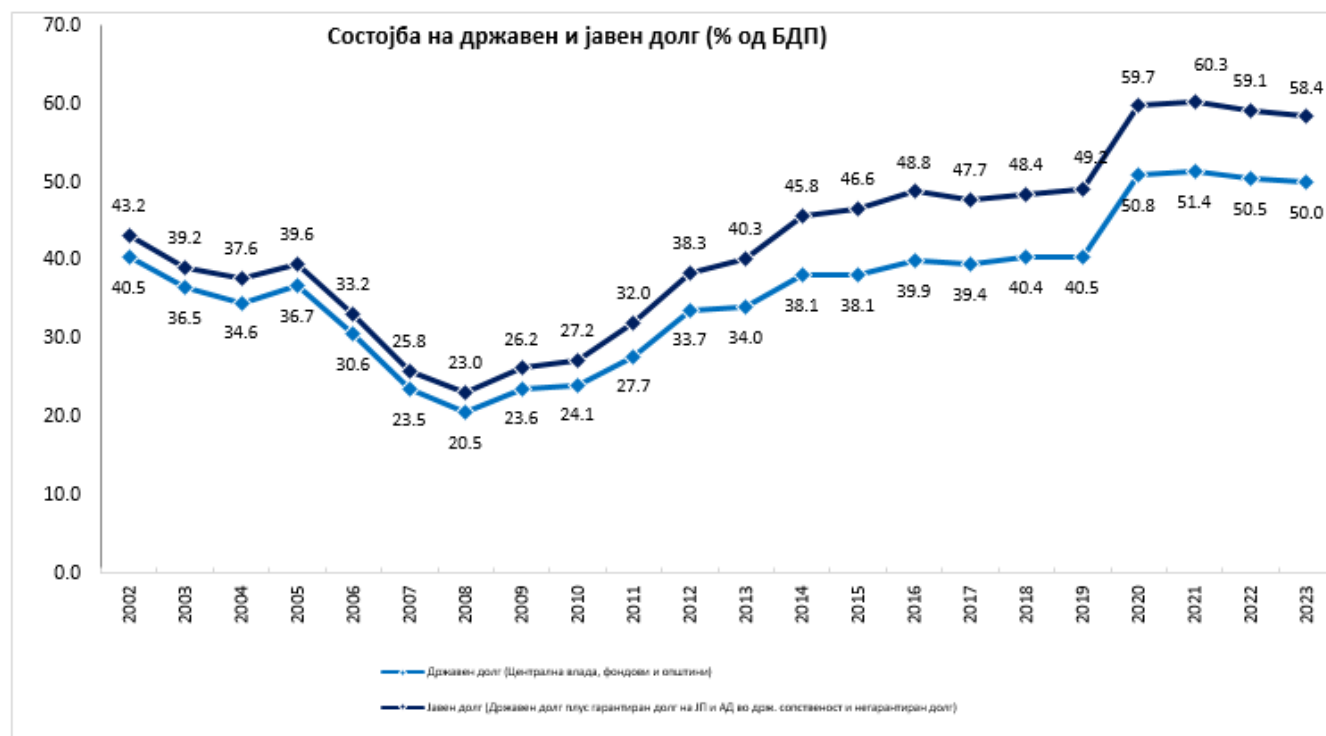
Во октомври 2023 година, годишниот раст на номиналната просечна нето-плата изнесува 17.3%, додека реалната нето-плата бележи зголемување од 13.3%.

- Јавен долг

Според меѓународните стандарди, Р.С Македонија спаѓа во групата на средно задолжени земји и е оценета со кредитен рејтинг од ВВ-.

За 2023 година јавниот долг изнесува 58.4% што е пониско од нивото од 59.1% на кое бил во 2022 година.

Значајно за нивото на јавниот долг е тоа што е на ниво под Мاستришкиот критериум од (60%) кој е еден од економските услови кој секоја земја која претендира да биде дел од унијата треба да го исполнува.

Извор: Министерство за финансии на РСМ

Пазар на пензиско осигурување

Македонскиот пензиски систем ја има следната структура:

- Прв столб; Осигурување врз основа на генерациска солидарност (ПИОМ)
- Втор столб; Задолжително капитално финансирано пензиско осигурување
- Трет столб; Доброволно капитално финансирано пензиско осигурување

Првиот столб претставува задолжително пензиско и инвалидско осигурување врз основа на генерациска солидарност, организирано според приципот (pay-as-you-go), каде сегашните осигуреници (вработени) плаќаат придонеси од кои се исплаќа пензијата на сегашните пензионери.

Вториот столб претставува задолжително капитално финансирано пензиско осигурување (задолжителни пензиски фондови) кое се темели врз основа на капитализација на средствата, на принцип на дефинирани придонеси.

Третиот столб претставува доброволно капитално финансирано пензиско осигурување врз основа на капитализација на средствата на принцип на дефинирани придонеси, но за разлика од вториот столб, се базира на доброволна основ.

Конкурентно окружување

Доброволното капитално финансирано пензиско осигурување претставува најмал сегмент по големина од пензискиот систем во Р.С Македонија. Во третиот столб членуваат 31,500 членови, чии средства достигнуваат 3,585.06 милиони денари.

На пазарот на доброволно капитално финансирано пензиско осигурување покрај ВФП Пензиско друштво АД Скопје, постојат уште три друштва за управување со пензиски фондови - КБ Прво пензиско друштво АД Скопје, Сава пензиско друштво АД Скопје и Триглав пензиско друштво АД Скопје.

Подолу е прикажана состојбата на пазарот во однос на членство и нето средства под управување во доброволните пензиски фондови.

	Вкупно членови	Удел на пазарот (%) членови	Нето средства (мил мкд)	Удел на пазарот (%) нето средства
ВФП Пензиско друштво АД Скопје	429	1.36%	72.30	2.02%
Сава пензиско друштво АД, Скопје	13,910	44.16%	1,763.84	49.20%
КБ прво пензиско друштво АД, Скопје	16,989	53.93%	1,738.27	48.49%
Триглав пензиско друштво АД, Скопје	172	0.55%	10.65	0.30%
Вкупно	31,500	100%	3,585.06	100%

Извор: www.mapas.mk - Месечен билтен 12.2023

9. Податоци за перформансите на ВФП Доброволен пензиски фонд

Членство

Заклучно со 31.12.2023, во фондот имаа средства 428 членови, од кои 228 со доброволна индивидуална сметка и 200 со професионална сметка, во рамки на професионална пензиска шема.

Во табелата подолу е прикажана старосната структура на членовите на ВФП Доброволен пензиски фонд – Скопје

Возраст	Број на членови
≤ 20	4
21-25	9
26-30	26
31-35	47
36-40	68
41-45	89
46-50	79
51-55	74
56-60	25
61-64	6

≥ 65	1
Вкупно	428

Средства под управување

На ден 31.12.2023 нето вредноста на фондот изнесува 72,302,815.949731 денари, додека сметководствената единица на последниот ден од годината изнесувала 106.888557 денари.

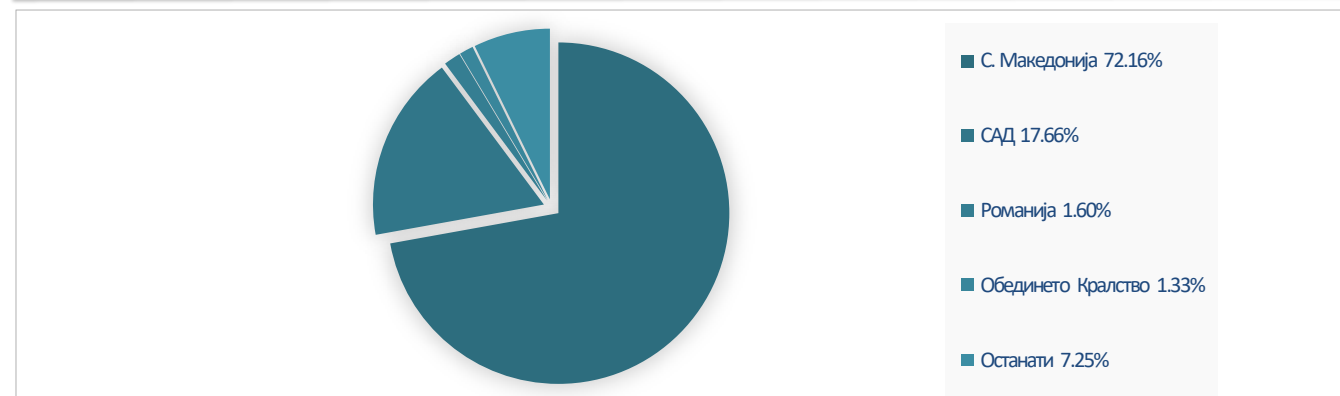

График: движење на сметководствена единица од основање до 31.12.2023

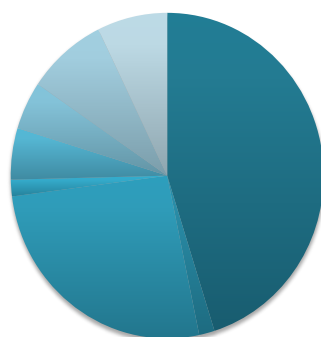
Портфолиото на ВФП Доброволен пензиски фонд се состои од вложувања на домашниот пазар (72.16%) и вложувања на странскиот пазар (27,84%). Деталните податоци за структурата на доброволниот фонд по класи на инструменти и одделни вложувања се прикажани во следните графици.

Деталните податоци за структурата на портфолиото по класи на инструменти и одделни вложувања е прикажана во следните табели.

Географска изложеност на ВФП Отворен доброволен пензиски фонд - Скопје

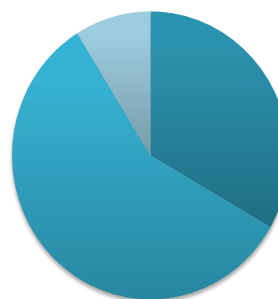

Изложеност по вид на инструмент

- Обврзници - дома 45.12%
- Обврзници - странство 1.60%
- Инвестициони фондови - странство 26.24%
- Краткорочни х.в - дома 1.65%
- Депозити 5.11%
- Парична сметка 4.79%
- Акции - дома 8.24%
- Побарувања 7.25%

Валутна изложеност

- EUR 33.31%
- MKD 57.80%
- USD 8.88%

Инвестициско портфолио на ВФП отворен доброволен пензиски фонд - Скопје

Издавач	Назив	Вредност во денари	% од вкупните средства
ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ			
ОБВРЗНИЦИ			
ДРЖАВНИ ОБВРЗНИЦИ			
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница со девизна клаузула 5.15% 29/12/2037	8,022,895.21	11.00%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница без девизна клаузула 6.15% 14/12/2038	6,569,853.62	9.00%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница без девизна клаузула 5.40% 29/12/2037	3,001,458.48	4.11%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница без девизна клаузула 6.15% 13/07/2038	2,571,446.55	3.52%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница без девизна клаузула 6.15% 21/09/2038	2,430,350.18	3.33%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница без девизна клаузула 5.90% 30/03/2038	2,089,010.24	2.86%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница без девизна клаузула 6.15% 07/09/2038	1,834,585.47	2.51%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница со девизна клаузула 5.90% 28/12/2038	1,751,261.95	2.40%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница без девизна клаузула 5.40% 12/01/2038	1,241,807.41	1.70%
Министерство за Финансии	15 год.државна обврзница без девизна клаузула 6.15% 04/08/2038	1,024,889.50	1.40%
Останати		2,380,001.28	3.26%
Вкупно домашни државни обврзници		32,917,559.89	45.12%
КРАТКОРОЧНИ ЗАПИСИ			
ДРЖАВНИ ЗАПИСИ			
Министерство за Финансии	12-месечен државен запис без девизна клаузула; 4.25% 27/11/2024	1,203,225.36	1.65%
Вкупно државни записи		1,203,225.36	1.65%
Депозити			
Капитал Банка АД Скопје	24/10/2023-24/10/2024; 4.5%	2,343,232.60	3.21%
Силк Роуд Банка АД Скопје	26/10/2023-26/10/2024; 2.8%	1,382,407.23	1.89%
Останати			
Вкупно депозити во домашни банки		3,725,639.83	5.11%
АКЦИИ			
АЛКАЛОИД АД СКОПЈЕ	обични акции	2,777,646.15	3.81%
НЛБ БАНКА АД СКОПЈЕ	обични акции	886,179.60	1.21%
Останати		2,347,880.68	3.22%
Вкупно домашни акции		6,011,706.43	8.24%
ВКУПНО ДОМАШНИ ИНСТРУМЕНТИ		43,858,131.51	60.12%
ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ИЗДАДЕНИ ОД ИЗДАВАЧИ СО СЕДИШТЕ ВО ЕУ И ОЕЦД			
ОБВРЗНИЦИ			
ДРЖАВНИ ОБВРЗНИЦИ			
Минис. за Финан. Република Романија	Романска државна обврзница во евра; 2.875%; 26/05/2028	1,168,494.62	1.60%
Вкупно државни обврзници		1,168,494.62	1.60%
ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ			
Vanguard Group (Ireland) Ltd	Vanguard FTSE Developed World UCITS ETF Acc	2,775,542.39	3.80%
State Street Global Advisors Europe Ltd	SPDR MSCI World UCITS ETF	2,759,895.60	3.78%
Blackrock Asset Management Ireland Ltd	iShares MSCI ACWI UCITS ETF (Acc)	2,733,878.17	3.75%
Vanguard Group (Ireland) Ltd	Vanguard S&P 500 UCITS ETF (USD) Accumulating	2,473,541.43	3.39%
Blackrock Asset Management Ireland Ltd	iShares Core MSCI Europe UCITS ETF EUR (Acc)	2,343,638.40	3.21%
HSBC Investment Funds (Luxembourg) S	HSBC MSCI WORLD UCITS ETF	2,317,808.66	3.18%
Blackrock Asset Management Ireland Ltd	iShares Core S&P 500 UCITS ETF USD (Acc)	2,234,968.26	3.06%
DWS Investments SA	Xtrackers MSCI USA UCITS ETF 1C	1,505,046.32	2.06%
Вкупно удели во инвестициски фондови		19,144,319.23	26.24%
ВКУПНО СТРАНСКИ ИНСТРУМЕНТИ		20,312,813.85	27.84%
Побарувања		5,292,215.43	7.25%
Парични средства		3,497,576.44	4.78%
ВКУПНО СРЕДСТВА		72,960,737.24	100%

9.1. Принос и надоместоци на Доброволниот пензиски фонд

Приносот се пресметува на годишна основа за претходните 84 месеци. По исклучок, доколку фондот постои пократко од 84 месеци, но подолго од 12 месеци, приносот се пресметува на крајот на кварталот, за период од првиот јуни односно декември по основањето на фондот до крајот на кварталот кога се прави пресметката.

Вид на принос	Износ во %
Номинален	8.20%
Реален	4.42%

*Принос на средствата на ВФП Отворен доброволен пензиски фонд за пресметковен период 31.12.2022-31.12.2023 сведен на годишно ниво

Приносот на Вашата доброволна индивидуална и/или професионална сметка е променлив и зависи од приносот на Вашиот доброволен пензиски фонд и од надоместоците наплатени од Вашето друштво кое управува со доброволниот пензиски фонд.

Реалниот принос се добива од номиналниот принос коригиран за промената на нивото на трошоците на живот во периодот на пресметка.

Друштвото ги наплатува следните видови на надоместоци:

Надоместок од придонес – се наплатува како процент од секој уплатен придонес во фондот, пред претворање на средствата во сметководствени единици.

Месечен надоместок од вредноста на нето средства на Фондот – пресметката на надоместокот се врши на секој датум на проценка на средствата на фондот и се наплатува еднаш месечно

Тип на тековно наплатуван надоместок	Износ
Надоместок од придонес*	2.9%
Месечен надоместок од вкупни нето средства на Фондот *	0.075%

* Приносот на Вашата доброволна индивидуална сметка и/или професионална сметка е променлив и зависи од приносот на Вашиот доброволен пензиски фонд и од надоместоците наплатени од Вашето друштво кое управува со доброволниот пензиски фонд.

Надоместокот за премин претставува паричен надоместок во случај кога член на еден доброволен пензиски фонд (постоен доброволен пензиски фонд) избира да премине во доброволен пензиски фонд управуван од друго друштво за управување со пензиски фондови (иден доброволен пензиски фонд) под услов членот кој преминува да

бил член во постојниот доброволен пензиски фонд пократко од 12 месеци пред да премине во идниот доброволен пензиски фонд.

Надоместок за премин	Износ
Број на денови ≤ 360	10 Евра
Број на денови > 360	Не се наплатува надоместок

Трансакциони провизии се надоместокот за берза на хартии од вредност, надоместокот за депозитар на хартии од вредност и провизијата за правните лица кои вршат услуги со хартии од вредност непосредно поврзани со тргување со средствата на доброволните пензиски фондови. Трансакциските провизии се наплатуваат од имотот на фондот.

Трансакциски провизии наплатени од средствата на доброволниот пензиски фонд	
Вкупен износ на трансакциски провизии платени од ВФП Отворен доброволен пензиски фонд- Скопје во периодот 18.10.2022-31.12.2023	53,693.67 денари
Трансакциски провизии по една сметководствена единица	0.08 денари
Вкупен износ на трансакциски провизии платени од ВФП Отворен доброволен пензиски фонд- Скопје во периодот 31.12.2022-31.12.2023	40,470.58 денари
Трансакциски провизии по една сметководствена единица	0.06 денари

Надоместоци на товар на ВФП Пензиско друштво АД Скопје:

Надоместок	Висина на надоместок
Месечен надоместок на Агенцијата за супервизија на капитално финасирано пензиско осигурување – МАПАС	0.70% од секој уплатен придонес во претходниот месец во доброволниот пензиски фонд
Надоместок на банка чувар на имот	0.05% годишно од вкупната вредност на имотот на доброволниот пензиски фонд